

Snaggaardstraat (Brugge, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017B138

Februari 2017

ARCHEOLOGIENOTA MET BEPERKTE SAMENSTELLING

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	4
1.1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1.1 Administratieve gegevens	4
1.2 Onderzoeksopdracht	6
1.2.1 Onderzoekskader	6
1.2.2 Juridische context	6
1.2.3 Randvoorwaarden	6
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	7
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	8
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	10
1.2.6.1 <i>Methode</i>	10
1.2.6.2 <i>Fysisch geografische situatie</i>	10
1.2.6.3 <i>Bekende archeologische vindplaatsen</i>	10
1.2.6.4 <i>Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader</i>	10
1.2.6.5 <i>Verstoringshistoriek</i>	11
1.2.6.6 <i>Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten</i>	11
1.3 Doorslaggevende aspecten voor archeologische vrijgave	12
1.3.1 Geplande werken	12
1.3.2 Archeologische voorkennis van het terrein	12
1.4 De datering en interpretatie van het onderzochte gebied	13
1.5 Gemotiveerde advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.....	13
Deel 3: Bibliografie.....	15
Deel 4: Bijlagen.....	16

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de kadasterkaart	5
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart.....	5
Figuur 3: Overzichtsfoto bestaande toestand	9
Figuur 4: Overzichtsfoto bestaande toestand	9
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart met aanduiding van de CAI	12
Figuur 6. Profieltekening van de lagen uit de ijzertijd die aan de Snaggaardstraat werden aangesneden. A: compact beige tot lichtgrijs zandpakket; B: kleiige aanzet van de depressie (HILLEWAERT 1991, 105).	13
Figuur 7: Synthesepan. Aanduiding projectgebied in het blauw; aanduiding begrenzing CAI in het rood.	14

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

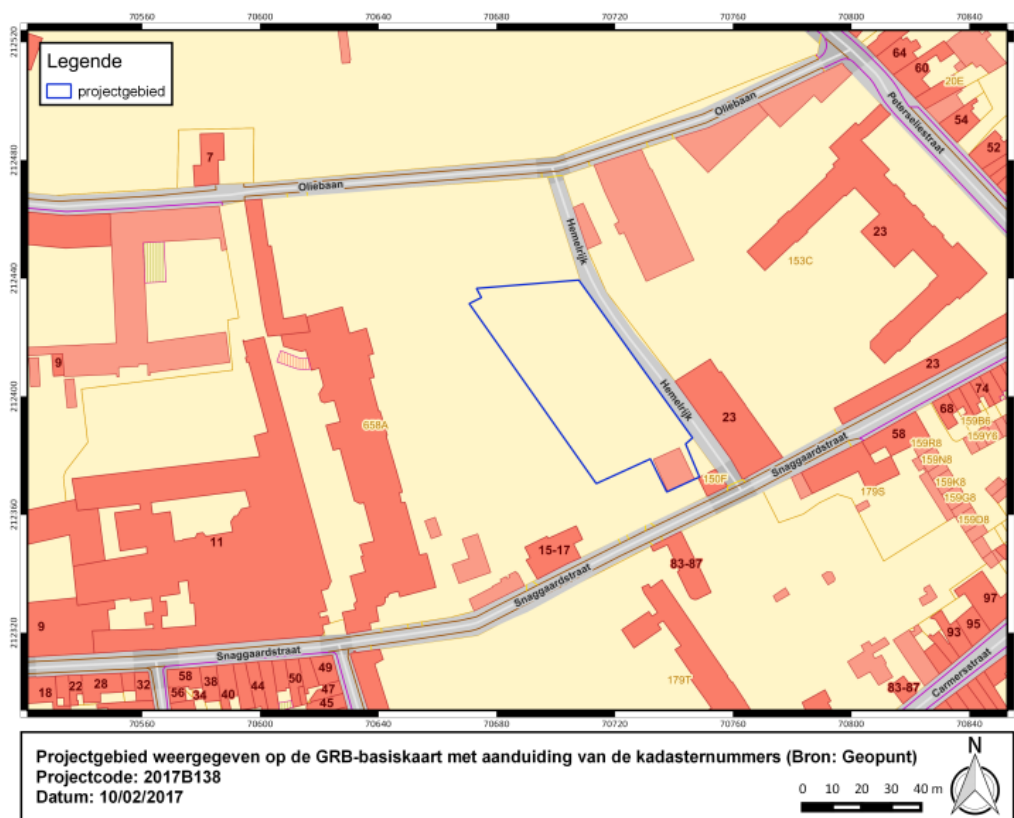
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

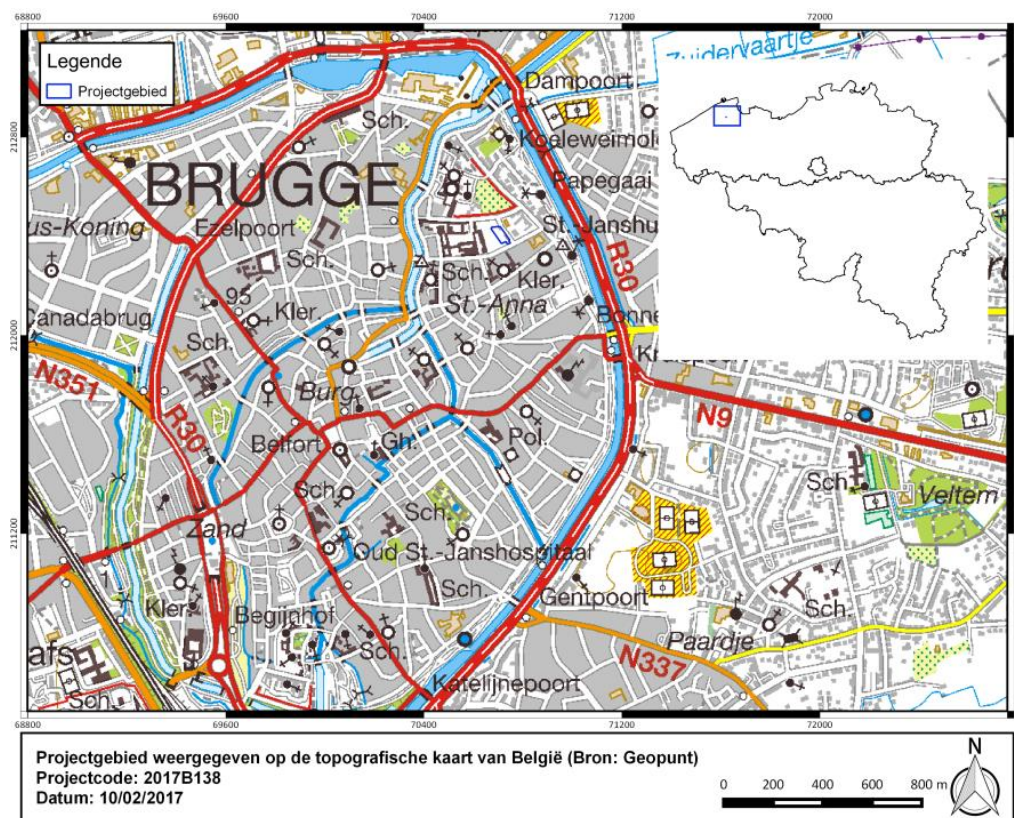
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Brugge
	Deelgemeente	/
	Postcode	8000
	Adres	Snaggaardstraat 15 8000 Brugge
	Toponiem	Snaggaardstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 70646$ $Y_{\min} = 212358$ $X_{\max} = 70770$ $Y_{\max} = 212444$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Brugge, Afd. 6, Sectie F, perceel 658a Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Frederik Roelens (AardeWerk) Hubert Dewitte (Stad Brugge)	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de kadasterkaart

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt het aanleggen van een parking op het terrein van de hotelschool. Het perceel waar de parking op gebouwd wordt, is thans een 'sport- en ontspanningsweide'. Het projectgebied wordt in deze studie Brugge Snaggaardstraat genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van het projectgebied. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied wordt op het gewestplan aangeduid als een woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde (code 101). Bovendien bevindt het zich binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Brugge¹.

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 2430 m² (excl. de opp. van de loods);² vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Historische stadskern van Brugge, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140001> (geraadpleegd op 20 september 2016).

² De opp. van het projectgebied incl. de opp. van de loods bedraagt 2713,143m².

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

In het verleden werd reeds archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen de grenzen van het plangebied (cfr. 1.3.2).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

INITIATIEFNER

Hotel- en Toerismeschool Spermalie vzw, Snaggaardstraat 15/17, 8000 Brugge

- Oppervlakte van het projectgebied: **2.430m²** (excl. opp. van de loods)
- Kadastrale gegevens: Brugge – **6e** afd., sectie **F**, nr. **658a**

BESCHRIJVENDE INVENTARIS

De aanvraag betreft het aanleggen van een parking op het terrein van de hotelschool. Het perceel waar de parking op gebouwd wordt, is thans een 'sport- en ontspanningsweide'. De parking zal een 'groen karakter' hebben en wordt aangelegd d.m.v. betonnen grasdallen of kunststof grasraattegels.

Opbouw voor gemiddeld belaste verharding:

- 10-12cm grasbetontegels
- 3-5cm breekzand of gebroken steenslag
- 25cm continue steenslag fundering

Maximale verstoringsdiepte: 42cm.

Bij aanleggen van een parking eist de Stad dat 1 boom wordt aangeplant per 5 wagens. Er wordt een parking voor 94 wagens voorzien; bijgevolg zullen dus 18 nieuw bomen aangeplant worden. Verder blijft de rest van de weides onaangeroerd. Er is ook een deel bestaande verharding aanwezig die zoveel mogelijk behouden blijft.

Ter hoogte van de af te breken loods is het de bedoeling om de huidige verharding te behouden. Indien de verharding evenwel in een te slechte staat verkeert, kan ervoor geopteerd worden om de vloer uit te breken. Omwille van deze reden werd de loods opgenomen binnen de begrenzing van het projectgebied.

Er is geen informatie beschikbaar m.b.t. eventueel verloop van nutsleidingen over het perceel. Er zijn geen secties van het terrein beschikbaar, er werden wel enkel hoogteverschillen opgemeten die ook op het plan vermeld zijn. Verder is geen bebouwingshistoriek van het terrein gekend. Ook geen beschrijvende bodemonderzoeken en info over verstoring van de bodem.

Plannen bestaande en ontworpen toestand: cfr. digitale bijlage

Figuur 3: Overzichtsfoto bestaande toestand

Figuur 4: Overzichtsfoto bestaande toestand

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. Bij het raadplegen van dit bronnenmateriaal is gebleken dat er doorslaggevende elementen zijn die een archeologische vrijgave van het terrein vooropstellen. Om die reden werd enkel het relevante kaartmateriaal opgemaakt en bijgevoegd in deze archeologienota met beperkte samenstelling.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)

Op basis van dit kaartmateriaal kan de bewoningsgeschiedenis vanaf de tweede helft van de 16de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.

De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

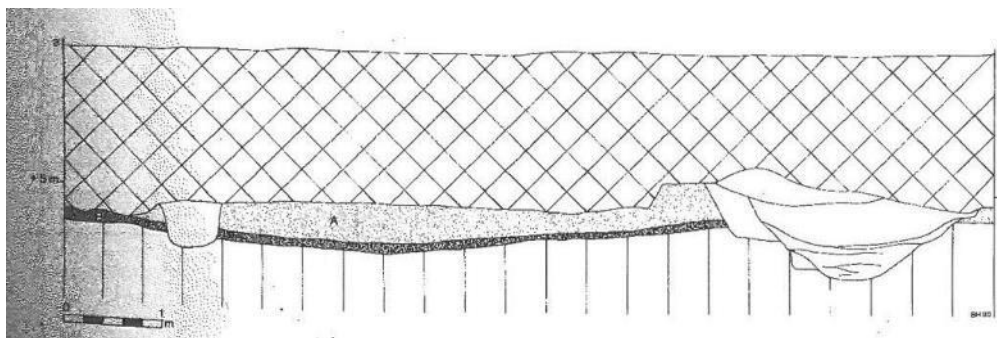
Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.2.6.6 Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten

Er werd advies opgevraagd bij Frederik Roelens en Hubert Dewitte.

Figuur 6. Profieltekening van de lagen uit de ijzertijd die aan de Snaggaardstraat werden aangesneden. A: compact beige tot lichtgrijs zandpakket; B: kleiige aanzet van de depressie (HILLEWAERT 1991, 105).

Wellicht zullen de hierboven beschreven archeologische resten niet aangesneden worden tijdens de geplande werken, rekening houdende met de beperkte verstoringsdiepte.

1.4 De datering en interpretatie van het onderzochte gebied

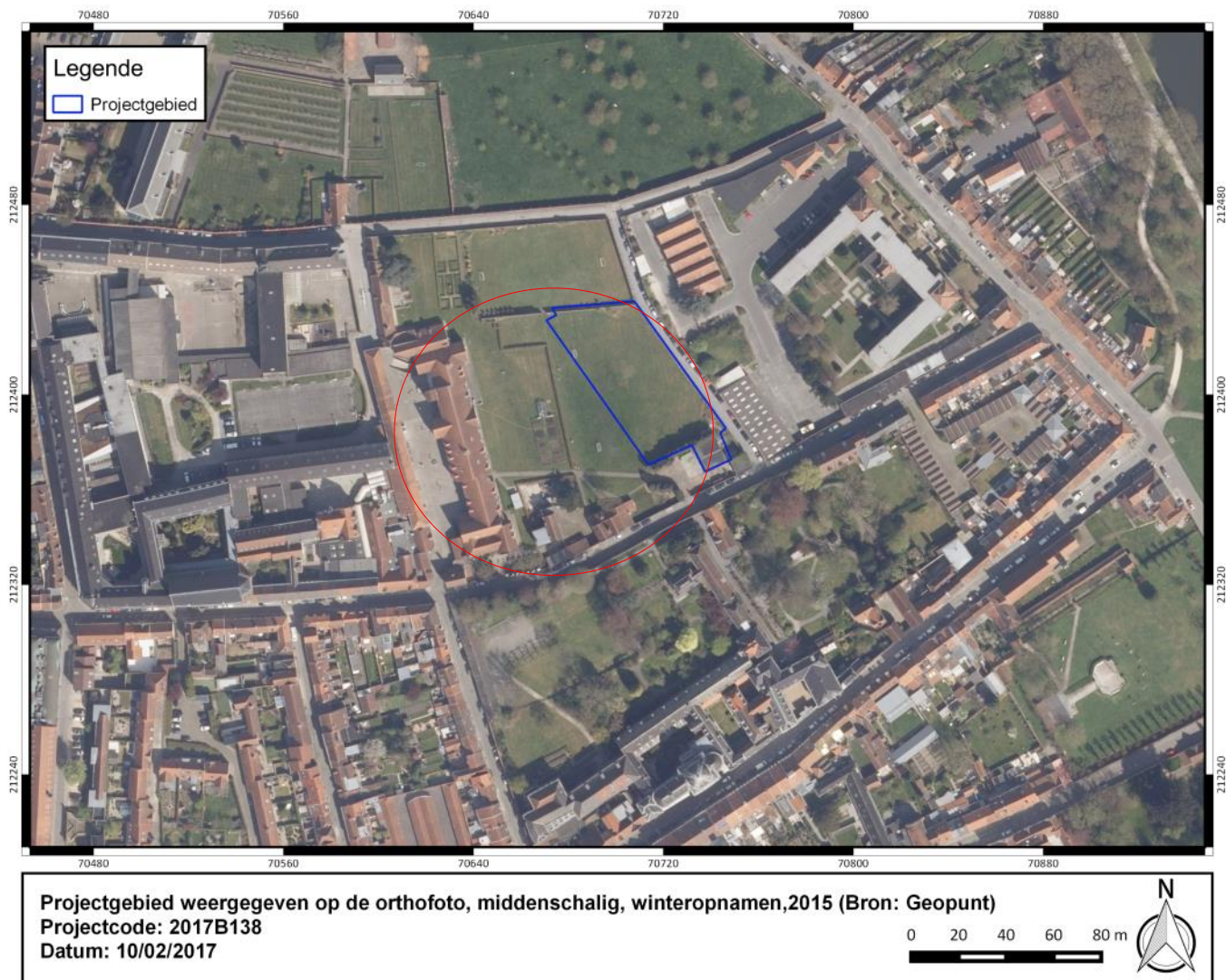
De kans dat de uitvoering van de vergunningsaanvraag in kwestie archeologische sporen zal verstoren wordt zeer laag ingeschat. De geplande werken zullen wellicht enkel 19de/20ste -eeuwse verstoringspakketten aan het licht brengen. De laatmiddeleeuwse en oudere resten situeren zich wellicht dieper dan het niveau van de geplande werken. Het potentieel op kennisvermeerdering is dus zeer laag.

1.5 Gemotiveerde advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

In het geval van projectgebied 'Brugge Snaggaardstraat' wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd. De doorslaggevende argumenten daarvoor zijn de aard van de geplande werken en de archeologische voorkennis van het terrein. Ondanks het feit dat binnen een diepte van 42cm (een beperkt aantal) archeologische sporen kunnen voorkomen, wordt toch omwille van kosten-baten analyse afgezien van een werfbegeleiding of andere vormen van archeologisch onderzoek. De afweging van de financiële kost van het archeologisch onderzoek tegenover de eventuele kenniswinst heeft geresulteerd in het advies om af te zien van verdere onderzoeksdaden.

Uiteraard moet wel gewezen worden op de bestaande archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.4.1 van de vigerende wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed.

Figuur 7: Synthesepan. Aanduiding projectgebied in het blauw; aanduiding begrenzing CAI in het rood.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

HILLEWAERT B. 1991, Spermalie, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT, B. M.M.V. THOEN, H. Jaarboek 1989-1990 Brugse Stedelijke Musea. Archeologisch jaarrapport 1989-1990. Brugge, p. 105.

Deel 4: Bijlagen

Projectcode	2017B138
Onderwerp	Brugge Snaggaardstraat
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/02/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/02/2017

Plannummer	3
Type plan	Overzichtsfoto
Onderwerp plan	Bestaande toestand
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	4
Type plan	Overzichtsfoto
Onderwerp plan	Bestaande toestand
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	5
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/02/2017

Plannummer	6
Type plan	Technische tekening
Onderwerp plan	Profieltekening
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1990

Plannummer	7
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	2015
Aanmaakschaal	Middenschaling
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/02/2017